

फलित म्हणून म.गांधी 'कैसर ए हिंद' या पदाने सन्मानित झाले. तरीपण ते राष्ट्रभक्त ! तर त्याच सुमारास ब्रिटिशांची राजवटच आपल्या देशातल्या रुपयाच्या अवमूल्यनाला जवाबदार कशी हे लक्षात आणून देणाऱ्या डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांना इंग्रजांचा रोष ओढवून घ्यावा लागला तरी ते केवळ दलितांचे नेते ! इंग्रजांचे निमंत्रण नाकारून पहिल्या गोलमेज परिषदेला अनुपस्थित राहणारे पण दुसऱ्या गोलमेज परिषदेस हजेरी लावणारे म.गांधी हे राष्ट्रीय स्वातंत्र्याच्या चळवळीचे नेते आणि पहिल्याच गोलमेज परिषदेत इंग्रजांना **for the people, of the people and by the people** अशी लोकशाही स्वराज्याची मागणी करणारे डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर हे केवळ दलितांचे नेते कसे ? "If Mr.Gandhi fails us in our efforts of secure political power to the common man and woman in India I would not hesitate to call his act as the greatest betrayal of trust and his campaign of civil disobedience as the worst exploitation of the masses for the service of classes" या विधानात डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर केवळ दलितांच्या बाजूने बोलत नाहीत तर **Common man** च्या वतीने बोलत आहेत हे लक्षात घ्यायला नको का ? आणि अगदी ऐन ४२ च्या चळवळीत बाबासाहेबांवर टीका करणारे म.गांधी घटनेच्या मसुदा लेखनासाठी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर घटना समितीत असावेत असा आग्रह धरतात, तो काय ते केवळ दलितांचे नेते आहेत म्हणून ? घटना समितीच्या ३८५ सभासदांपैकी सुमारे ३४५ सभासद ब्राह्मण वा उच्चवर्णीय होते, हे वास्तवही आम्ही नजरेआड करणार आहोत काय ? आणि 'मी काँग्रेस पक्षात प्रवेश करणार नाही' असे ठणकावून सांगितल्यानंतरही त्यांना सन्मानाने मंत्रीमंडळात स्थान देणारे गांधीवादी बाबासाहेबांचा जणू दलित आहेत एवढाच विचार करीत होते, असा पूर्वग्रह आपण कधीच टाकून देणार नाही का ? आमच्या राष्ट्रवाद्या समाजवादी आशयाचा पाया देणारी सुधारकांची चळवळ आणि आपल्या विषमतेची दरी कमी करीत सर्वच गटांना इंग्रजविरोधाकडे नेणारी राजकीय सत्तांतराची चळवळ या दोहोंचे एकात्मरूप म्हणजे आपली राष्ट्रीय स्वातंत्र्याची चळवळ आहे, हे आपण केव्हा लक्षात घेणार ? आणि 'आधी राजकीय सुधारणा की आधी सामाजिक सुधारणा' या पवित्रा म्हणून जन्माला आलेल्या इतिहासातल्या प्रश्नाच्या भोवऱ्यातून आपण बाहेर कधी येणार ? इतिहास म्हणून या चळवळीचे स्वरूप समजून घेण्याऐवजी आपल्या वर्तमानातल्या जातीय तणावांसाठी जे घटनेचे कर्तृत्व कोणाचे ? यासारखे व्याजप्रश्न उपस्थित करतात ते केवळ बाबासाहेबांचा अपमान करीत नसतात तर ते आमच्या स्वातंत्र्य चळवळीचाच अपमान करीत असतात हे स्पष्टपणे आपण लक्षात घ्यायला हवे. अशा अवस्थेत अशा मनोवृत्तीचा निषेध करणे मला माझे कर्तव्यच